

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdu a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobkyně: **R. E. K.**, zast. Mgr. Irenou Zelenkovou, advokátkou, se sídlem nám. W. Churchilla 2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec, ze dne 29. 5. 2020, č. j. 58 Az 6/2019 – 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

[1] Dne 21. 11. 2016 podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) žádost udělení mezinárodní ochrany, o níž rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 8. 2017, č. j. OAM - 994/ZA-ZA11-ZA16-2016, tak, že žalobkyni žádný druh mezinárodní ochrany neudělil. Toto rozhodnutí následně bylo zrušeno rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 4. 2018, č. j. 58 Az 8/2017 – 31, pro nepřezkoumatelnost z důvodu, že se žalovaný nezabýval podmínkami udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a neposoudil, zda může zásah do soukromého a rodinného života představovat vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, tj. zda může být vycestování žalobkyně v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[2] Žalovaný následně provedl dne 23. 7. 2018 doplňující pohovor k žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany. V něm žalobkyně uvedla, že v roce 2015 odešla ze Sýrie a poté žila rok a tři měsíce v Libanonu. Pobývala u své rodiny, konkrétně u své matky a sestry. Situace v Libanonu nebyla dobrá, její tři synové byli ve špatném psychickém stavu, protože byli zvyklí na otce, ten s nimi ale nebyl. Manžel žalobkyně, za kterého se provdala v roce 1994, byl v době jejího pobytu v Libanonu v České republice, protože chtěl

pokračování

pracovat, aby zabezpečil rodinu. Manžel má od roku 1997 v České republice trvalý pobyt a mezi Českou republikou a Sýrií pravidelně cestoval. V Libanonu jako lékař pracovat nemohl, nejdříve by musel získat členství v lékařských odborech, což by ale stálo mnoho peněz. Jako lékař by ale nemohl pracovat ani proto, že je Syřan. Z tohoto důvodu by také on ani jejich synové nemohli získat libanonské státní občanství. Po svém odchodu ze Sýrie žalobkyně žádné problémy s libanonskými státními orgány neměla. Zmínila problémy v rodině, uvedla, že se soudí o dědictví, neboť jí sourozenci nechtěli vyplatit její podíl. Žalobkyně dále uvedla, že během svého pobytu v Libanonu nepracovala, nebylo jí umožněno otevřít si konto v bance, protože její manžel je Syřan. Finanční prostředky na živobytí jí zasílal manžel přes své známé. Na ambasádě V Bejrútu žalobkyně nejprve žádala o vízum za účelem sloučení rodiny, to jí však bylo odmítnuto, proto podruhé požádala o turistické vízum. Po svém příjezdu do České republiky podala žádost o povolení k pobytu, která jí však byla zamítnuta a úspěšné nebylo ani odvolání. Aby mohla být se svou rodinou, podala žádost o mezinárodní ochranu. Na otázku správního orgánu, zda by se mohla na nezbytně nutnou dobu vrátit zpět do Libanonu a podat tam žádost o vízum za účelem sloučení rodiny, na základě kterého by pak přijela do České republiky za svou rodinou, odpověděla, že by to bylo velice těžké, zdůraznila, že především nejmladší syn je na ní velmi závislý, vyřízení víza je navíc poměrně složité a neexistuje záruka, že by se mohla vrátit zpět do České republiky.

[3] Žalovaný při posouzení žádosti vycházel z výpovědi žalobkyně, jí doložených materiálů, informace z cizineckého informačního systému (CIS) a z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Libanonu; nezjistil žádný důvod pro udělení azylu podle § 12. Žalovaný dále zkoumal, zda žalobkyni nelze udělit azyl z humanitárních důvodů dle § 14 zákona o azylu. Uvedl, že žalobkyně je dospělou, plně svéprávnou a dle vlastního prohlášení zdravou osobou. Existence rodinných vazeb na území České republiky, udělení trvalého pobytu jejím synům a manželovi, nelze považovat za důvod pro udělení azylu z humanitárních důvodů. Žalovaný v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003 a ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 1 Azs 5/2011. Zdůraznil, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok, a žalobkyně se jeho udělení ani výslovně nedomáhala. Žalovaný současně posuzoval, zda žalobkyně nesplňuje důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu; konstatoval, že žalobkyně neuvedla a ani žalovaný nezjistil žádné skutečnosti, na jejichž základě by jí mohla být udělena doplňková ochrana dle § 14a odst. 2 písm. a), b) a c). Dle žalovaného případné vycestování žalobkyně nepředstavuje ani rozpor s mezinárodními závazky České republiky ve smyslu § 14a odst. 2 písm. d); žalovaný posuzoval, zda a do jaké míry je žalobkyni znemožněn rodinný či soukromý život v zemi její státní příslušnosti a do jaké míry umožňuje přijímací stát vést takový rodinný či soukromý život; uvedl, že během svého více jak ročního života v Libanonu neměla žalobkyně žádné problémy, prostředky k živobytí jí posílal manžel z České republiky. V případě vycestování by tedy žalobkyně mohla žít způsobem, který již v minulosti vedla. Žalovaný dále odkázal na § 42a zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, dle něhož po splnění všech zákonem daných podmínek bude žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, schválena, a žalobkyni tedy nic nebrání o takové povolení na zastupitelském úřadu České republiky

v Libanonu zažádat. Pokud žalobkyně namítala, že by došlo k přetrhání rodinných vazeb s jejími dětmi, neboť zejména nejmladší syn je na žalobkyni závislý, žalovaný konstatoval, že žádná objektivní skutečnost žalobkyni nebrání, aby vycestovala do Libanonu společně se svým synem na nezbytně nutnou dobu pro vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny. Stejně tak umožňuje zákon o pobytu cizinců i ostatním rodinným příslušníkům žalobkyně pobývat mimo území České republiky a států Evropské unie až po dobu 12 měsíců. Mohou tedy žalobkyni během jejího pobytu v Libanonu navštěvovat. Žalovaný odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2010, sp. zn. 9 Azs 3/2010, v němž je uvedeno: *„Mezinárodní závazek respektovat rodinný a soukromý život ve smyslu čl. 8 Úmluvy, však nelze chápat jako neomezený závazek poskytnout cizinci mezinárodní ochranu automaticky. (...) zásahem do rodinného a soukromého života cizince by v souvislosti s čl. 8 Úmluvy mohl být zpravidla dlouhodobý zákaz pobytu, který by právě svou délkou mohl dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu v intencích judikatury Evropského soudu pro lidská práva.“* Žalovaný s odkazem na § 169t odst. 6 písm. a) bod 6 zákona o pobytu cizinců dospěl k závěru, že maximální doba, po kterou by musela pobývat na území Libanonu, než bude schválena její žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, nedosahuje takové délky, která by mohla být považována za nepřiměřený zásah do jejího rodinného a soukromého života. Žalovaný dále poukázal na to, že její manžel žil dlouhodobě z důvodu zaměstnání na území jiného státu než ona, nelze tedy dojít k závěru, že by nutnost jejího vycestování do Libanonu a oddělení se od manžela byla pro ni něčím novým a neobvyklým; dodal, že manželovi žalobkyně a jejím dětem nebrání žádné objektivní důvody k jejím návštěvám v Libanonu.

[4] Rozhodnutí žalovaného napadla žalobkyně žalobou, kterou krajský soud neshledal důvodnou. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný dostatečně odůvodnil nesplnění podmínek pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu; v průběhu řízení nevyplynuly žádné skutečnosti, které by svědčily o tom, že žalobkyně je ve své vlasti pronásledována za uplatnění politických práv a svobod, nebo že má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Sama žalobkyně nic takového v průběhu správního řízení také netvrdila. Žádné potíže (kromě nemožnosti otevřít si účet v bance), kterým by v Libanonu čelila jako žena bez doprovodu, nezmínila; pokud nyní v žalobě namítá, že má v případě návratu do země původu odůvodněný strach z pronásledování z důvodu pohlaví a příslušnosti k určité sociální skupině, neboť se bude pohybovat bez doprovodu manžela, hodnotí soud tuto námitku jako čistě účelovou. Z tvrzení žalobkyně v průběhu správního řízení jednoznačně vyplynulo, že žila bez přítomnosti manžela dlouhodobě, a to jak v Libanonu, tak předtím v Sýrii. Manžel žalobkyně rodinu pouze navštěvoval a finančně ji podporoval z České republiky, kde má již od roku 1997 trvalý pobyt a pracuje jako lékař. Krajský soud neshledal ani žádné důvody pro udělení humanitárního azylu, podotkl, že žádné relevantní důvody žalobkyně netvrdila; ve správním řízení zdůrazňovala zejména to, že v České republice vidí budoucnost pro sebe a svou rodinu, když její manžel a tři synové mají na území České republiky trvalý pobyt. Krajský soud s odkazem na četnou judikaturu NSS uvedl, že snaha o společné soužití s partnerem, případně s nezletilým dítětem, jsou zcela jistě důvody pochopitelné, avšak nikoliv natolik závažné a naléhavé, aby bez přistoupení dalších okolností mohly být vnímány jako výjimečné, tedy zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 14 zákona o azylu

pokračování

upravujícího udělení humanitárního azylu (viz např. rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, rozsudek ze dne 21. 1. 2004, č. j. 4 Azs 47/2003 - 52, rozsudek ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72); pokud žalovaný humanitární azyl neudělil, nevybočil z mezí svého zákonného oprávnění ke správnímu uvážení.

[5] K obecné námitce žalobkyně, že by jí v případě návratu do Libanonu hrozilo vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, krajský soud uvedl, že tato námitka byla uplatněna poprvé až v žalobě, v průběhu celého správního řízení žalobkyně žádné obavy v tomto ohledu nezmínila ani nenaznačila nic, z čeho by tak mohl správní orgán dovozovat. Dodal, že v Libanonu navíc žádný mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt neprobíhá. Pokud tvrdila, že žalovaný postupoval nesprávně, když v rámci vyhodnocení bezpečnostní situace v zemi původu vycházel ze zpráv z roku 2016, krajský soud konstatoval, že žalovaný sám v odůvodnění napadeného rozhodnutí jasně konstatoval, že byť žalobkyni seznámil i s informacemi z roku 2016, při následném posuzování žádosti žalobkyně je nevyužil z důvodu jejich neaktuálnosti. Jako relevantní zdroj informací, z něhož vycházel, označil Informaci OAMP Ministerstva vnitra České republiky, Libanon, politická situace, Hizballáh, sunitský extremismus, bezpečnostní situace ze dne 5. 12. 2018.

[6] Krajský soud konstatoval, že žalovaný postupoval při posouzení, zda samotné vycestování žalobkyně nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky České republiky, zejména čl. 8 Úmluvy, v souladu s právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozsudku. Dále odkázal na judikaturu NSS, která se opakovaně vyjádřila k výjimečným okolnostem, za nichž by bylo možné shledat, že již pouhé vycestování cizince z území by mohlo porušit jeho právo na ochranu rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy a § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu (viz např. rozsudky ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, či ze dne 8. 6. 2011, č. j. 2 Azs 8/2011 - 55). Tyto výjimečné okolnosti nebyly dle krajského soudu v případě žalobkyně dány; žalovaný se i touto otázkou v napadeném rozhodnutí zabýval a věnoval pozornost i příslušné správní praxi. Krajský soud konstatoval, že je zřejmé, že žalobkyně bude muset žít nějakou dobu odděleně nejen od svého manžela, na což je z minulosti zvyklá, ale i od svých dětí, současně však upozornil, že dva starší synové žalobkyně jsou již zletilí a nejmladšímu synovi (nar. X) je 12 let (nyní 14 let - pozn. NSS); rodině nic nebrání žalobkyni v Libanonu navštěvovat, přičemž manžel ji může podporovat finančně, jak to ostatně dlouhodobě činil, když žalobkyně již dříve sama v Libanonu pobývala.

[7] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížnost. V ní namítá nezákonnost napadeného rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.], a to z důvodu nesprávného posouzení právní otázky týkající se aplikace § 14 a § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Stěžovatelka má za to, že žalovaný měl vycházet z okolností života stěžovatelky v době jeho rozhodování. Tyto okolnosti jsou jiné a rovněž rodinný život stěžovatelky je odlišný než v roce 2015. Žadatelka žije již několik let v České republice, a to se svými syny a manželem, kteří mají trvalý pobyt. Manžel je zubař se svou soukromou praxí, synové studují. Nejmladší syn má 10 let a navštěvuje základní školu. V případě vycestování stěžovatelky zpět do Libanonu bude trvat mnoho měsíců, než bude

moci přicestovat zpět do ČR; je obecně známo, že získání víza (ať již turistického či dlouhodobého za účelem sloučení rodiny) trvá mnoho měsíců. Nelze se ztotožnit s názorem žalovaného, že synové a manžel mohou odjet se stěžovatelkou do Libanonu, popř. stěžovatelka může vycestovat sama či pouze se syny. Stěžovatelka nemá v Libanonu žádnou možnost bydlení, postrádá v Libanonu jakékoliv rodinné či sociální vazby. V současné době nelze v případě návratu do Libanonu zajistit vzdělávání pro syny stěžovatelky. Žalovaný při svém rozhodování zcela opominul zohlednit právo synů stěžovatelky na vzdělání a dopad svého rozhodnutí na život stěžovatelčiny dětí. Nejmladší syn stěžovatelky má veškeré rodinné a sociální vazby vytvořeny v České republice, chodí zde do školy, má zde zájmové aktivity. Jeho nucené vycestování společně s matkou by bylo v rozporu se zájmy nezletilého a narušilo by jeho současný vývoj. Zároveň je v rozporu se zájmy nezletilého a celé rodiny, aby stěžovatelka vycestovala sama a mnoho měsíců tak rodina žila odděleně.

[8] K aplikaci § 14 zákona o azylu stěžovatelka obecně poukazuje na smysl institutu humanitárního azylu, konstatuje, že správní orgán jeho prostřednictvím může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu. Ministerstvo vnitra se při aplikaci tohoto ustanovení musí před užitím správního uvážení vyrovnat s neurčitým právním pojmem „případ zvláštního zřetele hodný“, jímž je správnímu orgánu ponechán prostor ke zhodnocení, zda konkrétní případ do jím vyloženého rozsahu neurčitého právního pojmu podřadit, či nikoliv; závažný zdravotní stav a vysoký věk jsou pouze demonstrativním výčtem možných případů hodných zvláštního zřetele. Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že napadené rozhodnutí je nesprávné s ohledem na chybnou aplikaci §§ 14, 14a odst. 2 písm. d).

[9] Žalovaný v písemném vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy; poukázal na to, že stěžovatelka v podstatě uplatňuje shodné námitky jako v žalobě; odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí, jakož i na vyjádření k žalobě a navrhuje kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, popř. zamítnout jako nedůvodnou.

[10] Nejvyšší správní soud se po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení dále ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[11] Výklad zákonného pojmu „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny

pokračování

judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[12] Stěžovatelka v posuzovaném případě namítá zásadní pochybení krajského soudu a žalovaného zejména ve vztahu k nedostatečnému zhodnocení možných důvodů pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, tedy především otázky, zda by vycestování stěžovatelky nebylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, které by mohlo mít dopad do jejího hmotně právního postavení a které navíc nelze z hlediska posouzení přijatelnosti kasační stížnosti *prima facie* vyloučit. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost přijal k věcnému projednání a přistoupil k přezkoumání napadeného rozsudku krajského soudu v mezích rozsahu kasační stížnosti a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí krajského soudu netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Stěžovatelka v kasační stížnosti poukazuje na svoji rodinnou situaci, na to, že její život je spjat s ČR; v Libanonu nemá žádné sociální vazby, její návrat do Libanonu by znamenal zřejmě rozdělení rodiny, její odchod od manžela a synů. Nesouhlasí s názorem, že popsané okolnosti nejsou v jejím případě relevantní pro udělení doplňkové ochrany či pro udělení azylu z humanitárních důvodů.

[15] Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že v podané kasační stížnosti stěžovatelka uplatňuje námitky, které jsou de facto totožné s žalobními námitkami, které zůstávají v podstatě v rovině nesouhlasu s právním posouzením provedeným jak soudem, tak žalovaným správním orgánem v předchozím řízení. Nejvyšší správní soud na tomto místě připomíná, že kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem, kterým je napadáno soudní rozhodnutí, tomu musí odpovídat i uplatněné kasační námitky. Stěžovatel vymezuje rozsah přezkumu napadeného rozsudku a musí v kasační stížnosti předestřít polemiku se závěry krajského soudu. Nejvyšší správní soud při přezkumu nemůže tuto roli převzít, jeho úkolem není nahrazovat činnost krajského soudu a opětovně přezkoumávat napadené rozhodnutí správního orgánu, jako kdyby rozhodnutí krajského soudu neexistovalo. Z tohoto důvodu platí, že obsah a kvalita kasační stížnosti předurčuje obsah a kvalitu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Uvedení konkrétních kasačních námitek nelze zpravidla nahradit zopakováním námitek uplatněných v předchozích podáních nebo pouhým odkazem na tato podání (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2007, č. j. 8 Afs 55/2005 – 74). Povinností stěžovatelky je sdělit, z jakých důvodů závěry krajského soudu považuje za nezákonné, nikoliv pouze vyjádřit obecný nesouhlas s jeho rozhodnutím.

[16] Nejvyšší správní soud shodně s krajským soudem dospěl k závěru, že se žalovaný dostatečně zabýval všemi důvody sdělenými stěžovatelkou v průběhu správního řízení, kterými zdůvodnila svoji žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž podrobně, dostatečně jasně, srozumitelně a v souladu se zákonem vyhodnotil žádost stěžovatelky o mezinárodní ochranu a v jejím případě důvodně neshledal existenci podmínek nejen k

udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, ale ani k § 14 a 14a zákona o azylu, jichž se v podané kasační stížnosti stěžovatelka výslovně dovolává; žalovaný, jakož i krajský soud ve svých rozhodnutích vycházeli z ustálené judikatury a z jejich mantinelů nijak nevybočili.

[17] Stěžovatelka sice v kasační stížnosti obsáhle popisuje institut humanitárního azylu, nicméně neuvádí ve vztahu ke své osobě nic, co by tomto směru krajskému soudu či žalovanému bylo možno vyčítat. Jak žalovaný, tak potažmo krajský soud nikterak ve svých závěrech ohledně (ne)naplnění podmínek pro udělení humanitárního azylu nevybočili z intencí zákona ani z ustálené judikatury.

[18] Jak již konstatoval krajský soud, Nejvyšší správní soud se otázkou možného porušení čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a tedy případného udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu žadateli o mezinárodní ochranu opakovaně zabýval. V rozsudku ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71, uvedl, že je třeba „rozlišovat důvody, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky ČR bylo samotné vycestování cizince [§ 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu a § 179 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky] (...), od důvodů, pro něž by v rozporu s mezinárodními závazky bylo až případné vyhoštění tohoto cizince.“ Jak dále Nejvyšší správní soud uvedl, „obvykle právě jen dlouhodobý zákaz pobytu na území ČR může v některých případech dosáhnout intenzity nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života, který si cizinec za dobu svého pobytu na území ČR vytvořil. (...) Při posuzování důvodů znemožňujících vycestování cizince by byl výjimkou z výše uvedených závěrů pouze případ, kdy by si stěžovatel vytvořil na území ČR takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do tohoto rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR.“ Nejvyšší správní soud se v citovaném rozsudku dále vyjádřil v tom smyslu, že čl. 8 Úmluvy neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu dotčených osob ohledně země jejich společného pobytu, respektive napomáhat rozvíjení vztahů mezi nimi (srov. též např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 2. 2012, č. j. 2 Azs 38/2011 – 47). Při stanovení rozsahu povinností státu je však v každém případě nutné zvážit okolnosti konkrétní věci a posoudit, zda se nejedná o případ, kdy by nepřiměřeným zásahem do rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území ČR. Odkázat lze i na rozsudky NSS ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 28, a ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Azs 15/2013 – 35. Již z prvně uvedeného rozsudku totiž vyplynulo, že při posuzování otázky, zda by již vycestování žadatelky o mezinárodní ochranu v uvedené věci, která rovněž žila v ČR společně se svým nezletilým dítětem a manželem, bylo nepřiměřeným zásahem do jejího rodinného a soukromého života, a zda tedy jsou dány důvody pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, se zpravidla nelze spokojit s pouhým konstatováním, že žadatelka i její rodinní příslušníci mají občanství země původu, a mohou tam tedy společně odcestovat a existenci rodiny tím zachovat. Žalovaný je v takovém případě povinen se zabývat nejen případnými právními, ale i faktickými překážkami takového kroku, mezi něž by mohl patřit např. nedostatek finančních prostředků žadatelky a jejích rodinných příslušníků spojený s absencí sociálních a rodinných vazeb v zemi původu. Není-li přestěhování rodiny do země původu právně či fakticky možné, je žalovaný dále povinen se zabývat i tím, zda má žadatelka možnost získat jiné oprávnění k pobytu na území ČR, než je mezinárodní ochrana, a zda by neudělení doplňkové ochrany dle uvedeného

pokračování

ustanovení nevedlo k takovému odloučení žadatelky od jejího nezletilého dítěte, které by bylo třeba považovat za nepřiměřený zásah do jejího rodinného života.

[19] Krajský soud v rámci uplatněných žalobních bodů dostatečně posuzoval, do jaké míry se výše uvedenými hledisky, která judikatura nastolila, žalovaný řídil, přičemž shledal jeho úvahy ohledně souladu vycestování stěžovatelky s mezinárodními závazky ČR dostačujícími. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 1. 2013, č. j. 5 Azs 7/2012 – 28 mimo jiné uvedl: „[s]právní orgán je v takovém případě povinen se zabývat nejen případnými právními, ale i faktickými překážkami takového kroku, mezi něž by mohl patřit např. nedostatek finančních prostředků žadatel[ei] a je[ho] rodinných příslušníků spojený s absencí sociálních a rodinných vazeb v zemi původu. Není-li přestěhování rodiny do země původu právně či fakticky možné, je správní orgán dále povinen se zabývat i tím, zda má žadatel možnost získat jiné oprávnění k pobytu na území ČR, než je mezinárodní ochrana, [...]“.

[20] Co se týká práva na soukromý a rodinný život, stěžovatelka by se měla snažit upravit svůj pobytový status dle zákona o pobytu cizinců, nikoli dle zákona o azylu, neboť právě ustanovení zákona o pobytu cizinců totiž primárně chrání právo na rodinný a soukromý život zakotvené v čl. 8 Úmluvy (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 – 71). Žalovaný se rovněž zabýval reálnou šancí na získání pobytového oprávnění, odkázal na § 169t odst. 6 písm. a) bod 6 zákona o pobytu cizinců s tím, že v případě stěžovatelky nic nebrání tomu, aby byl stěžovatelce pobytový status, pokud žádost podá, udělen. Nejvyšší správní soud souhlasí se závěrem krajského soudu, který přisvědčil žalovanému, že v případě stěžovatelky nelze dojít k závěru, že maximální doba, po kterou by musela pobývat na území Libanonu, než bude schválena její žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny, by mohla dosáhnout takové délky, která by mohla být považována za nepřiměřený zásah do jejího rodinného a soukromého života. Je zřejmé, že stěžovatelka bude muset žít nějakou dobu odděleně nejen od svého manžela, což však již v minulosti bez problémů zvládala, ale i od svých dětí. Nicméně dva starší synové stěžovatelky jsou již zletilí (nar. 1995, 2001) a nejmladšímu synovi je nyní již 14 let. Nejedná se tedy o děti ve věku, kdy jejich odloučení od matky by bylo nemyslitelné či nemožné. Pokud stěžovatelka zmiňuje právo na vzdělání, zcela jistě není jejímu nejmladšímu synovi upíráno, neboť není nucen svoji školu, jakož i zájmové aktivity, které zde má, opouštět. Ostatně, jak vyplynulo ze samotné výpovědi stěžovatelky, děti (dokonce podstatně mladší) samy spolu s otcem žily v České republice již v minulosti po určitou dobu rovněž bez přítomnosti stěžovatelky. Rodině rovněž nic nebrání ji v Libanonu navštěvovat; manžel ji může po dobu jejího dočasného pobytu v Libanonu podporovat finančně, jak to ostatně dlouhodobě činil.

[21] Nejvyšší správní soud neshledal kasační námitky stěžovatelky důvodné, proto kasační stížnosti dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[22] O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.. Žalovanému, jemuž by dle pravidla úspěchu náhrada nákladů řízení náležela, žádné náklady nad rámec běžné správní činnosti nevynaložil, proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. srpna 2021

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu